

Predatori s juga stigli u Jadran, prijete sjevernoafrički mravi i papige

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:23

Objavljeno: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:22

#PRIRODA NAM OBJAVILA RAT, PREPLAVLJUJE NAS OPASNIM INVAZIVNIM VRSTAMA#

Globalni rat već traje, a objavila ga je priroda ljudskom rodu i, po svemu sudeći, izaći će kao pobjednik ako se ne urazumimo, upozorava biolog Aljoša Duplić iz Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, jer naš ekosustav zbog zatopljenja sve više ugrožavaju opasne invazivne vrste.

Posljedice tog sukoba već desetljećima su očite i na području Hrvatske, posebno u moru i primorju gdje se naočigled mijenja ekosustav. U Jadransko more prodire flora i fauna iz toplih mora, a neke vrste koje smatramo zavičajnima zbog nepovoljnih klimatskih uvjeta napuštaju obitavališta i osvajaju druge prostore.

Predatori s juga dolaze u Jadran

Duplić kaže da trenutna situacija posebno pogoduje širenju tropskih i suptropskih vrsta. Na Sredozemlju imamo kontinuiran ulazak vrsta iz Crvenog mora od trenutka kad je probijen Sueski kanal. Njih nazivamo lesepsijskim migrantima, po francuskom inženjeru Ferdinandu de Lessepsu koji je planirao i nadgledao gradnju Sueskoga kanala.

Leseysijske vrste u početku su se zadržavale oko Izraela, odnosno južnog Sredozemlja no, kako se posljednjih desetljeća počelo zagrijavati cijelo Sredozemlje, tako su se velikom brzinom počele širiti cijelim Mediteranom, pa su neke od njih uočene i u Jadranu.

Najpoznatija je takva vrsta vatrenjača ili riba lav. Danas je se može vidjeti kod Zadra, a očekuje se da će idućih godina migrirati prema sjeveru. To je predator koji prijete domicilnim vrstama, izrazito prilagodljiva riba koja predstavlja veliku prijetnju škarpinama i glavočima.

Sreća je što je vatrenjača jestiva i ima izrazito kvalitetno meso, ali obložena je čvrstim otrovnim bodljama, što iziskuje oprez prilikom rukovanja. Na Cipru takve riblje vrste danas čine čak 60 posto ribarskog ulova, što govori kakav dar-mar mogu učiniti i našoj populaciji riba, upozorava Duplić.

Također, odnedavno se u našim vodama pojavila riba fuga, koja se smatra posebnim gurmanskim specijalitetom u Japanu, ali toliko je otrovna da je u Zemlji izlazećeg sunca spravljaču za to posebno obučeni kuhari.

S obzirom na to da sadrži toksin 100 puta jači od cijankalija, nije rijetkost da u japanskim restoranima dolazi do trovanja sa smrtnim posljedicama. Osim toga, njezin je otrov otporan na termičku obradu. U Jadranu se za sada ulovi tek nekoliko primjeraka godišnje, ali postoji opravdana bojazan od njezina širenja.

Iako se morski ekosustav, uslijed globalnog zatopljenja, mijenja dramatičnije u odnosu na kopneni, i na području kontinentalne Hrvatske zabilježeno je više od 900 stranih vrsta.

Komarci donose egzotične bolesti

Na primjer, u šumama je izrazito pogođena smreka tako da je pitanje kako će naše šume izgledati za 20 do 50 godina. Zamjećuju se promjene u sastavu travnjaka, pogotovo planinskih

Predatori s juga stigli u Jadran, prijetje sjevernoafrički mravi i papige

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:23

Objavljeno: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:22

koji su prilagođeni hladnijim temperaturama, pa izostanak snijega dovodi do podizanja nizinskih biljnih vrsta prema planinskim vrhovima.

Oprašivači su posebna priča, ističe Duplić, jer bumbari ne podnose izrazito visoke temperature kakve su bile ovoga ljeta. Dugi toplinski valovi na kontinentu izazivat će velike stresove kod bumbara pa možemo strahovati od nestanka oprašivača koji imaju značajnu ekološku funkciju.

Također kao primjer navodi tigrastog i japanskog komarca, nekad egzotične vrste koje su naše stanište i u našoj zemlji. Tigrasti komarac je brodovima iz Azije svojedobno uvezen u Luku Bar u starim automobilskim gumama, gdje su zbog vlage obitavale ličinke. Takve vrste nam donose i egzotične bolesti poput denge, zika groznice i dr.

Drugi primjer je azijski stršljen, koji je velika prijetnja medonosnoj pčeli, kaže Duplić, jer desetak njih u nekoliko sati može ubiti zajednicu pčela od 10.000 jedinki.

Odnedavno se u Njemačkoj pojavila populacija sjevernoafričkih mrava, koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju tamošnjoj infrastrukturi jer pod zemljom stvaraju velike nastambe.

Sjevernoafrički mravi mogli bi se uskoro pojaviti i kod nas, tim više jer su se dobro prilagodili europskim klimatskim uvjetima, a dodatni je problem što formiraju super kolonije koje mogu istisnuti naše vrste mrava, koje su važne za kvalitetu tla, prenošenje sjemenki i ostalo.

Zasad još možemo biti sretni što do nas nisu stigle papige koje su uspostavile populacije u Bruxellesu, Rimu, Španjolskoj i Portugalu. Riječ je o maloj aleksandriini za koju je pitanje trenutka kad će stići i na našu obalu, smatra Duplić.

Priroda će opstati, a ljudi?

Zbog nesavjesnog djelovanja, ljudi zasad gube bitke s "majkom Zemljom", koja se već suočavala s brojnim promjenama i opstala je jer se priroda uvijek adaptira na nove okolnosti.

Struka smatra kako je jedni način zaštite bioraznolikosti ugroženih dijelova Jadrana zaustavljanje gotovo svakog ljudskog djelovanja, od izlova ribe i ukidanja pojedinih plovnih putova do smanjenja turističkih aktivnosti.

Cilj je da se do 2030. godine zaštiti 30 posto Jadranskog mora, a od toga bi trećina trebala biti pod režimom stroge zaštite. U toj politici morat će sudjelovati sve zemlje s izlazom na Jadran.

"Priroda će svakako opstati, a na nama ljudima je da promijenimo sadašnji način života ako želimo da civilizacija preživi", poručuje Duplić. (Piše: Ozren Špiranec, Hina)

Predatori s juga stigli u Jadran, prijete sjevernoafrički mravi i papige

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:23

Objavljeno: Nedjelja, 27 Listopad 2024 09:22

